

Sancti Hieronymi Stridoniensis Operum, Tomi ...

Continens Commentaria In Matthaevm, Et Epistolas Pavli Ad Galatas, Ad Ephesios, ad Titum & Philemonem, & librum Didymi de spiritu sancto a Hieronymo versum ... Ad Fidem Vetvstissimorum Exemplarivm, Dvcentis Circiter Svblatis Erroribvs Emendata

Hieronymus, Sophronius Eusebius

Coloniae Agrippinae, 1616

Procemivm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75102)

A **DIVI HIERONYMI PRESBYTERI**
IN TERTIVM LIBRVM COMMENTA-
RIORVM AD GALATAS, AD PAVLAM,
 ET EVSTOCHIVM

P R O O E M I V M.

TERTIVM ad Galatas, ô Paula & Eustochium, volumen hoc cudimus, non ignari imbecillitatis nostræ, & exilis ingenij riulium, vix paruo strepētē murmure, sentiētes. Iam enim & in Ecclesijs ista quæruntur, omisq; apostolicorum simplicitate & puritate verborū, quasi ad Athenam, & ad auditoria conuenitur: vt oratio rhetoricæ artis fucata mendacio, quasi quadam meretricula procedat in publicum, nō tam eruditura populos, quā fauorem populi quæsitura, & in modū pfallerij & tibæ dulce canētis, sensus demulceat audientium: vt verē illud propheta Ezechielis nostris temporibus possit aptari, dicente domino ad eum: *Et factus es eis quasi vox citharæ suauē canentis, & benē compositæ, & audiunt verba tua, & non faciunt ea.* Verūm quid agam? Taceam ne? Sed scriptum est: *Non apparebis in conspectu domini tui vacuus.* Et Elaias (sicut in Hebræis tamen habetur voluminibus) ingemiscit: *Ve mihi misero, quia tacui.* Loquar: sed omnē sermonis elegantiam, & Latini eloquij venustatem, stridor lectiōnis Hebræicæ fordidauit, Nostis enim & ipse, quod plus quā quindecim anni sunt, ex quo in manus meas nunquam Tullius, nunquam Maro, nunquam gentiliū litterarum quilibet auctor ascendit: & si quid fortē inde, dum loquimur, obrepit, quasi antiqui per nebulā somnij recordamur. Quid autem profecerim ex linguæ illius infatigabili studio, aliorum iudicio derelinquo, ego quid in mea amiserim scio. Accedit ad hoc, quia propter oculorum & totius corpusculi infirmitatem, manu mea ipse non scribo, nec labore & diligentia compensare queo eloquij tarditatem, quod de Vergilio quoque tradūt, quia libros suos in modum vrsorum foetum lambendo figurauerit: Verūm accito notario, aut statim dicto quodcunq; in buccam venerit, aut si paululum voluero cogitare, melius aliquid prolaturus, tunc me tacitus ille reprehendit, manum cōtrahit, frontem rugat, & se frustra adesse toto gestu corporis contestatur. Oratio autem, & si de bonæ indolis ingenio sit profecta, & distincta inuentionibus, & ornata flore verborum, tamen nisi auctoris sui manu limata fuerit & polita, non est nitida, non habet mixtam cum decore grauitatem, sed in modum diuitum rusticorum, opibus suis magis arguitur quā exornatur. Quorsum ista? videlicet vt & vobis & cæteris, qui fortē legere voluerint, sit respōsum, me nō Panegyricum, aut controuersiam scribere, sed com-

mentarium: id est, hoc habere propositum, non vt mea verba laudentur, sed vt quæ ab alio benē dicta sunt, ita intelligantur vt dicta sunt. Officij mei est obscura differere, manifesta perstringere, in dubijs immorari. Vnde & à plerisq; commentariorū opus, explanatio nominatur. Si quis eloquentiam quærit, vel declamationibus delectatur, habet in vtraq; lingua Demosthenem & Tullium, Polemonē & Quintilianum. Ecclesia Christi non de Academia & Lyceo, sed de vili plebecula congregata est. Vnde & Apostolus: *Videte, inquit, vocationem vestram fratres, quia non multi sapientes secundum carnem, non multi potent es, non multi nobiles, sed quæ stulta sunt huius mundi elegit Deus, vt confundat sapientes: & infirma mundi elegit Deus, vt confundat fortia: & ignobilia huius mundi, & contemptibilia elegit Deus, & quæ non sunt, vt ea quæ sunt destrueret.* Quia enim ex creaturarum ordine, varietate, cōstantia, non cognouerat mundus per sapientiam Deum, placuit Deo per stultitiam prædicationis, saluos facere credentes: *Non in sapientia verbi, vt non euacuaretur crux Christi.* Vbi enim sapiens, vbi grammateus, vbi causarum naturalium scrutatores? *Nec in persuasibilibus sapientie verbis, sed in ostensione virtutis & spiritus, vt fides credentium non esset in sapiētia hominum, sed virtute Dei.* Quamobrem & ipse Apostolus ad eosdem Corinthios loquebatur. *Et ego veniens ad fratres, veni non per sublimitatem sermonum & sapientie, annuncians vobis testimonium domini. Non enim iudicavi scire me aliquid inter vos, nisi Christum Iesum, & hunc crucifixum.* Et ne forsitan putaretur hæc dicens, esse insipientiæ prædicator, mente præfaga, quod opponi poterat, euertit. Sed loquimur, inquit, Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est, quam nemo principum huius sæculi cognouit. Quorsusquisque nunc Aristotelem legit, quanti Platonis vel libros nouere, vel nomen? Vix in angulis otiosi eos senes recolunt. Rusticanos verō & piscatores nostros totus orbis loquitur, vniuersus mundus sonat. Itaque sermone simplici, simplicia eorum verba pandenda sunt. Verba, inquam, non sensus. Cæterum si orantibus vobis, illum possim in exponendis epistolis eorum habere spiritum, quem illi in dictando habuerunt, tunc videretis tantam maiestatem & latitudinem in his veræ fuisse sapientie, quanta in sæculi litteratis, arrogantia & vanitas fuit. Breuiter vobis meæ mentis fateor arcanum: Qui per me intellecturus est Apostolum, nolo vt mea scripta difficulter intelligat, & ad interpretem cognoscendum, alium quærat interpretem. Sed iam tempus est vt reliqua persequamur.

Ex ec 33. g
 Ser. 70.

Exod 23. b

E sai. 6. b

B

1. Cor. 1. d

ibid. c

ibid. b

1. Cor. 2. b

ibid. a

D